

MUHTELİF ÇELİK ALMA TARİHLERİNİN CAN ERİK ÇEŞİDİNDE KÖKLENMEYE ETKİSİ KONUSUNDA ARAŞTIRMALAR

Onur KONARLI (1)

Klonal anaçlarla bahçe tesisi meyvecilikte gittikçe gelişmektedir. Modern meyvecilikte klonal anacın yeri büyüktür. O sebeple diğer türler yanında erikte de klonal anaçlarla ilgili bir araştırma programı Yalova Bahçe Kültürleri Araştırma ve Eğitim Merkezinde devam etmektedir.

Bu denemeye dış memleketlerde selekte edilen St. Julien A, Myrobolan B, Marianna GF 8/1 anaçları dahil edilmiştir.

Yerli çeşitlerin de anaçlık vasıflarının araştırılması gerekmektedir. Bu gaye ile CAN erik çeşidinin (gerek kuvvetli vegetatif gelişmesi ve gerekse kötü şartlara uyma kabiliyetinin yüksek görünmesi sebebi ile) anaç denemesine alınmasının faydalı olacağı düşünülmüştür.

Bu gaye ile 1968 de odun çeliği ve yeşil çelikle denemelere başlanmış ve 1969 da çalışmalara devam edilmiştir. 1968 deki çalışmalarda esas gaye CAN erik çeşidinin vegetatif çoğaltılabilme kabiliyetini tesbit etmektir. Yapılan çalışmalar CAN'ın vegetatif olarak üretilebileceğini göstermiş ve 1969 daki çalışmalar, köklendirme yüzdesini arttırma yönünden ele alınmıştır.

MATERYAL VE METOD

18 Eylül 1968, 17 Ekim 1968, 17 Şubat 1969 tarihlerinde üç deneme kurulmuştur. Her üç denemede de CAN erik çeşidinden alınan 25 cm. uzunluğundaki odun çelikleri kullanılmıştır. Çelikler dikilmeden evvel, her iki yan jilette 2,5 cm. çizilmiştir. Çizilen çelikler hormonlanmış ve hemen tavalara dikilmiştir. Hormon olarak IBA asitin 500, 1000, 2000 ppm. lik konsantrasyonları kullanılmıştır. IBA asit ilk önce % 90 lık alkolde eritilmiş ve saf su ilâvesi ile % 50 alkol % 50 su ihtiva eden bir eriyik hazırlanmıştır. Hormonlandırma metodu çabuk daldırma (quick dip) olup müddeti 5 saniyedir.

Çelik tavaları 7 toprak, 3 gübre, 2 kum karışımı olup Kloropikrin ile site-rilize edilmiştir.

(1) Yalova - Meyvecilik Seksiyonu.

Tavalar sıcak havalarda gölge yapmak maksadı ile aralıklı çıta çakılmış çerçeveler ile örtülmüştür.

Her üç deneme de tesadüf blokları deneme tertibinde olup, tekerrür 3 ve parselde çelik adedi 25 tir. Denemeler 23 Haziran 1969 da sökülümüştür.

S O N U Ç L A R

Cedvel 1 — CAN erik çeşidinin odun çeliği ile çoğaltılmasında çelik alma tarihlerinin köklenmeye etkisi (Yalova - 1969).

Muamele	Köklenme % desi	Beher Çelikde kök sayısı ortalaması
(17 Şubat 1969)		
K	12,0	3,8
500	6,6	4,1
1000	12,0	7,9
2000	5,3	7,3
(17 Eylül 1968)		
K	37,3 (1)	5,6
500	48,0	5,8
1000	33,3	4,4
2000	38,6	6,2
(18 Ekim 1968)		
K	51,0 (1)	3,8
500	67,0	6,2
1000	43,0	6,3
2000	47,0	7,3

(1) Muameleler arasında istatistiki fark yok.

(2) 17 Ekim: S2: 605,2; 18 Eylül: S2: 565,1

- 1 — CAN erik çeşidinde sonbaharda henüz yapraklarını tamamen dökmeden alınan çeliklerin köklenme yüzdesi, yapraksız devrede alınan çeliklerin köklenmesinden daha yüksek olmaktadır.
- 2 — Yalova şartlarında Ekim ayı CAN erik çeşidinde çelik alma tarihi olarak Eylül ve Şubattan daha uygun görünmektedir. Ekim ayında alınan çeliklerde köklenme yüzdesi bütün muamelelerde daha yüksektir.
- 3 — İstatistiki fark olmamasına rağmen, gerek aritmetik ortalama ve gerekse sürgün ve kök gelişmesi bakımından hormon köklenmeye müsbet etki

yapmaktadır.

- 4 — Gerek aritmetik ortalama gerekse tarla müşahedelerine göre Eylül ve Ekimde kurulan denemelerin her ikisinde de uygun kansantırasyon IBA'-tin 500 ppm.lik kansantırasyonudur.
- 5 — Genel olarak kansantırasyon arttıkça kök sayısı artmakta ise de 500 ppm. lik kansantırasyon kök sayısı bakımından da tatminkâr görünmektedir.
- 6 — 500 ppm. de % 67 lik köklenme yüzdesi, pratik olarak yeterli bir nisbettir.

T A R T I Ş M A

İki senedir yapılan çalışmalarda CAN erik çeşidinin vegetatif olarak üretilebileceği ve odun çeliği ile daha ekonomik bir üretimin mümkün olduğu anlaşılmış bulunmaktadır. O sebeple yeşil çelikle çalışmalar bu sene yapılmamıştır. Çünkü odun çeliği ile üretme daha ucuz ve pratiktir.

Bu sebeple CAN erik çeşidinin vegetatif üretilmesi konusundaki çalışmalar yeterli görülmüştür.

CAN erik çeşidi bu sene kurulacak erik anaç denemesine girecek ve anaçlık vasıfları etüd edilecektir. Eğer anaçlık vasıfları da iyi olursa, vegetatif olarak çoğaltılabilen yerli bir erik anacına sahip olunmuş olacaktır. Bu şekilde yerli materyal incelendiği takdirde pek çok anaç materyali bulunabilir kanısındayız.

S U M M A R Y

Trials on vegetative propagation of CAN plum variety by hard wood cutting were performed At the Yalova Horticultural Research and Training Center. The following results were obtained.

Treatments	Percentage of rooting	Number of root average on each cutting
(Date: 17.2.1969)		
Check	12,0	3,8
500 ppm (IBA)	6,6	4,1
1000 ppm. (IBA)	12,0	7,9
2000 ppm. (IBA)	5,3	7,3
(Date: 18.9.1968)		
Check	37,3 (1)	5,6
500 ppm. (IBA)	48,0	5,8
1000 ppm. (IBA)	33,3	4,4
2000 ppm. (IBA)	38,6	6,2
(Date: 17.10. 1968)		
Check	51,0 (1)	3,8
500 ppm (IBA)	67,0	6,2
1000 ppm. (IBA)	43,0	6,3
2000 ppm. (IBA)	47,0	7,3

(1) No Significant differences between the treatments.

(2) 17.10.1968: S2: 605,2; 18.9.1968: S2: 565,1.

LİTERATÜR KAYNAKLARI

- 1 — HANSEN C. J. — HARTMAN T. H., Propagation of temperate Zone Fruit Plants, California Agricultural Experiment Station Extension Service, circular, 471.
- 2 — HARTMANN T. HUDSON and KESTER E. Dale, Plant Propagation Principles and Practices, Engle - Wood Cliffs, N. J. prentice - Hall inc. 1965.
- 3 — KONARLI Onur, CAN ve Myrobalan erik çeşitlerinin odun çeliği ile ve yeşil çelikle üretilmesi üzerine araştırmalar, Yalova Bahçe Kùltürleri Araştırma ve Eğitim Merkezi Dergisi, cilt 1, sayı : 4.